

Mladen Obad Šćitaroci
Arhitektonski fakultet, Sveučilište u Zagrebu
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti

NASTAVNI RAD AKADEMIKA RIKE ROSMANA

Nastavni sveučilišni rad akademika Rike Rosmana započinje na Građevinskom odsjeku AGG fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1956. godine. Razdoblje od 1963. godine do odlaska u mirovinu 1997. godine – dakle 34 godine – proveo je na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na Katedri za arhitektonske konstrukcije i zgradarstvo (raniji naziv Katedra za betonske konstrukcije). Na Arhitektonskom fakultetu bio je nositelj sljedećih kolegija: Betonske konstrukcije (1962. – 1982.), Teorija konstrukcija (1964. – 1975.), Konstruktivni projekt (1965. – 1975.) i Nosive konstrukcije (1975. – 1997.).

1946. – 1954.

STUDIJ NA GRAĐEVINSKOM ODJELU TEHNIČKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Riko Rosman upisuje 1946. godine studij na Građevinskom odjelu Tehničkog fakulteta Sveučilišta u Zagreba, gdje je diplomirao 1954. godine s vrlo dobrim uspjehom. Za vrijeme studija bio je dvije i pol godine demonstrator pri Stolici (Katedri) za teorijsku mehaniku. Na molbu studentske organizacije održavao je za studente seminare iz matematike i građevne statike. Rukovodstvo Narodne omladine nekoliko ga je puta pohvalilo i nagradilo „za izvanredno zalaganje pri radu“.

1956. – 1962.
ASISTENT NA AGG FAKULTETU
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Ing. Riko Rosman izabran je za asistenta na Katedri za betonske konstrukcije AGG fakulteta Sveučilišta u Zagrebu s nastupom na posao od 1. prosinca 1956. Do tada je bio zaposlen na svojem prvom radnom mjestu u tvornici „Metalna“ u Mariboru (od 10. veljače 1955. do 30. studenoga 1956.).

Natječaj za mjesto asistenta u Zavodu za armirani beton na Građevinskom odsjeku AGG fakulteta raspisan je u *Narodnim novinama* 26. travnja 1956. Na natječaj su stigle dvije prijave: ona Rike Rosmana, ing., službenika Tvornice čeličnih konstrukcija u Mariboru, i ona Vilima Koroseca, ing., službenika Inženjerskog projektnog zavoda u Zagrebu. Izvjestitelji natječaja – prof. dr. ing. Vasilij Andrejev i prof. dr. ing. Vladimir Juranović – prednost su dali Riki Rosmanu, ing., zbog većeg interesa za teorijsku stranu tehničkih problema. Na sjednici Fakultetskoga vijeća od 29. rujna 1956. za asistenta je jednoglasno izabran Riko Rosman, ing. Rješenje o zaposlenju potpisao je dekan prof. ing. Zvonimir Vrkljan.

Kao asistent u prve tri godine održavao je auditorne vježbe i korekcije studentskih programa iz kolegija Betonske konstrukcije I, II, III i Armirani beton. Isto tako obavljao je i zaduženje honorarnog asistenta na Katedri za čelične mostove, gdje je radio korekcije studentskih radova i držao povremene auditorne vježbe, a izrađivao je i učevna pomagala za studente – uzorni statički proračun čeličnog mosta u skladu s propisima.

U fakultetskom Zavodu za armirani beton samostalno je izrađivao statičke proračune i izvedbene nacрте za veći broj važnijih industrijskih i stambenih građevina. Stekao je tako iskustva u projektiranju, statičkom proračunavanju i konstruiranju armirano-betonskih konstrukcija. Svjestan činjenice da uzorne konstrukcije mogu nastati samo tijesnom suradnjom arhitekata i konstruktora, slušao je predavanja prof. Mohorovičića. Stručni ispit položio je 1958. pred Povjerenstvom za građevinarstvo, urbanizam i komunalne poslove.

Fakultetsko vijeće dalo je Riki Rosmanu suglasnost za javljanje na natječaj za stručno usavršavanje u akad. godini 1959./60. Želio je prove-

sti specijalizaciju u Parizu, ali mu tadašnje povjerenstvo za stipendije Sekretarijata za prosvjetu i kulturu Saveznog izvršnog vijeća nije odobrilo stipendiju iz fonda tehničke pomoći. Međutim, uspio je dobiti stipendiju sljedeće godine. Zaklada *A.v. Humboldt* dodijelila mu je 1960. godine stipendiju za znanstvenoistraživački rad iz područja masivnih konstrukcija. Stipendiju je proveo od 25. listopada 1960. do 1. srpnja 1961. na Tehničkoj visokoj školi u Münchenu, gdje je kod prof. dr. ing. A. Habela istraživao odabrana poglavlja statike visokogradnje, a kod prof. dr. ing. E. Möncha naponsko stanje u zidovima oslabljenim nizovima otvora. Zaklada *Humboldt* produžila mu je stipendiju za još jednu akademsku godinu, ali ju zbog potrebe fakulteta i katedre nije mogao prihvatiti.

Nakon povratka sa znanstvenog usavršavanja u Njemačkoj Vijeće AGG fakulteta 1961. ga je zadužilo za „čitanje“ predavanja iz dijela kolegija Betonske konstrukcije, i to posebno za studente građevinskog i arhitektonskog odjela. Povremeno je držao i predavanja za vrijeme bolovanja i odsutnosti prof. Juranovića.

1961. – 1962.

STJECANJE DOKTORATA ZNANOSTI I IZBOR ZA HONORARNOG DOCENTA

Na čast doktora inženjera na Tehničkoj visokoj školi u Münchenu promoviran je 9. ožujka 1961. na osnovi obranjene disertacije pod naslovom *Proračunavanje poprečnih zidova u visokogradnji*.

Nakon nostrifikacije doktorata Vijeće Građevinskog fakulteta izabralo ga je 1962. godine za honorarnog nastavnika u rang docenta na Katedri za betonske konstrukcije, s time da uz tu dužnost i nadalje obavlja svoju raniju asistentsku dužnost. Kao honorarni docent držao je predavanja, ispite, komisijske ispite, konzultacije sa studentima, nadzor i pregled diplomskih radova studenata građevinskog odjela i konzultacije za diplomske radove arhitektonskog odjela. Sudjelovao je i na usmenim diplomskim ispitima na Arhitektonskom odjelu.

1963.
IZBOR ZA STALNOG NASTAVNIKA
NA ARHITEKTONSKOM FAKULTETU
– IZBOR U ZVANJE DOCENTA

U *Narodnim novinama* od 26. rujna 1963. objavljen je natječaj za popunjenje mjesta stalnog nastavnika za kolegij Teorija konstrukcija. Na natječaj su se javila dva pristupnika – dr. sc. Riko Rosman (stalni asistent i honorarni docent) i Eugen Erlih (stalni docent Građevinskog fakulteta u Zagrebu). Povjerenstvo u čijem su sastavu bili red. prof. dr. sc. Otto Werner, izv. prof. Ivan Glogolja i v. pred. Josip Jelovac predložilo je Vijeću Arhitektonskog fakulteta da se tadašnji asistent i honorarni nastavnik Građevinskog fakulteta u Zagrebu izabere i postavi za stalnog nastavnika u zvanju docenta na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu za kolegij Teorija konstrukcija s opterećenjem 3 + 2 sata u zimskom i 3 + 3 sata u ljetnom semestru. Prijedlog je potvrdilo Vijeće Arhitektonskog fakulteta 12. svibnja 1964.

U zaključku izvješća povjerenstvo je napisalo:

„Iz predloženih objavljenih i neobjavljenih znanstvenih radova te stručnih radova oba pristupnika razabire se da oba pristupnika imaju uvjete za nastavničko zvanje iz Teorije konstrukcija. Dok Eugen Erlih ima znanstvene radove samo s užeg područja teorije konstrukcija, dr. Riko Rosman ima znanstvene radove sa šireg područja teorije konstrukcija. Budući da je kolegij zamišljen na Arhitektonskom fakultetu prema novom nastavnom planu za konstruktorski smjer pristupnik Riko Rosman ima radove i s područja teorije elastičnosti i teorije stabilnosti s mogućnošću primjene na betonske i čelične konstrukcije prema već obrađenoj problematici te radove s područja plošnih sustava. U privitku izvješća povjerenstvo je napisalo da Rosman dr. Riko prema svojim znanstvenim i stručnim radovima ispunjava uvjete i za zvanje izvanrednog profesora, ali budući da u svom dotadašnjem radu na fakultetu nije imao dovoljno prilike kao nastavnik za samostalni pedagoški rad sa studentima – povjerenstvo je predložilo izbor u zvanje docenta s time da se nakon afirmiranja u samostalnom nastavničkom radu sa studentima predloži za više zvanje.“

Fakultetsko vijeće Arhitektonskog fakulteta 1964. godine donijelo je odluku kojom se potvrđuje da će Riko Rosman, koji je izabran za stalnog docenta za kolegij Teorija konstrukcija, prema potrebama nastave na Arhitektonskom fakultetu obavljati nastavničke dužnosti i na kolegiju Betonske konstrukcije.

1966. – 1971.

ZVANJE IZVANREDNOG PROFESORA

Vijeće Arhitektonskog fakulteta na sjednici 11. ožujka 1966., nakon provedenog propisanog postupka javnog natječaja, jednoglasno je prihvatilo prijedlog povjerenstva da se Rosman dr. Riko, dipl. ing. građevinarstva i dotadašnji docent, izabere za izvanrednog profesora za kolegij Teorija konstrukcija na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Stručno izvješće potpisali su izv. prof. Eugen Erlih, red. prof. Zvonimir Vrkljan i izv. prof. Ivan Glogolja. Odluku su potpisali dekan Drago Galić i predsjednik Savjeta Andre Mohorovičić.

Vijeće nastave odobrilo je na sjednici od 14. prosinca 1970. molbu izv. prof. dr. Rike Rosmana za plaćeni jednogodišnji dopust u svrhu poslijedoktorskog studija i znanstvenog rada iz područja teorije konstrukcija u visokogradnji, a koji će provesti na Sveučilištu u Edmontonu (Kanada). Umjesto prof. Rosmana predavanja je držao njegov asistent ing. Božidar Šneler.

1971.

IZBOR ZA REDOVITOG PROFESORA

Vijeće Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na sjednici od 11. ožujka 1971., nakon propisno provedenog postupka, a na prijedlog stručnog povjerenstva, jednoglasno je izabralo dr. Riku Rosmana, dotadašnjeg izvanrednog profesora, za redovitoga profesora za kolegije Teorija konstrukcija i Konstruktivni projekt. Stručno povjerenstvo činili su: red. prof. Stanko Bakrač, red. prof. dr. Vilko Niče i red. prof. Svetko Lapajne (Fakultet AGG u Ljubljani).

Reorganizacijom nastave konstruktorskog područja prof. Riko Rosman preuzeo je kolegij Nosive konstrukcije. Odlaskom prof. Erliha preuzeo je i vođenje kolegija Armirani beton.

Godine 1975. prof. Rosman kreira i preuzima novi kolegij pod nazivom Nosive konstrukcije (spoj dvaju kolegija – Teorija konstrukcija i Konstruktivni projekt) te nastavu konstruktorskog područja uzdiže na svjetsku razinu. Nekoliko godina drži predavanja i na kolegiju Armiranobetonske konstrukcije na studiju Više stručne spreme Arhitektonskog fakulteta.

Zbog potreba nastave i prema njegovoj želji, umjesto odlaska u mirovinu red. prof. dr. sc. Riki Rosmanu produžava se radni odnos od akad. godinu 1992./93. za kolegije Nosive konstrukcije I i Nosive konstrukcije II. Godine 1997. odlazi u mirovinu, ali još je godinama dolazio na fakultet i na Katedru za arhitektonske konstrukcije i zgradarstvo nastavljajući s radom na znanstvenim istraživanjima i publiciranju radova.

NASTAVNI RAD RIKE ROSMANA

Nakon što je kreirao svoj trosemestralni kolegij Nosive konstrukcije stalno ga je prilagođavao novim saznanjima znanosti i struke, kojima je i sam neprekidno pridonosio. U svoj kolegij ugradio je i temu armiranog betona i dimenzioniranja armiranobetonskih presjeka, i to po metodi čvrstoće presjeka umjesto zastarjele metode radnih napona, pa je time rezultate učinio prihvatljivima i za građevine u potresnim područjima. Ujedinjenjem dvaju kolegija (Nosive konstrukcije i Armirani beton) nastavu je učinio suvremenom i racionalnom (smanjen je broj nastavnih sati). Omogućio je da studenti konstruktorska znanja prime pravodobno i tako je pridonio poboljšanju uspjeha cjelokupnoga studija.

Osobno je držao sva predavanja, obavljao je konzultacije na Diplomskom i Završnom radu te je držao pojedinačne i diplomatske ispite. Sudjelovao je u povjerenstvima i kao konzultant u izradi i obrani magistarskih radova i doktorskih disertacija.

Svojim plodnim publicističkim radom prof. Rosman dao je bitan doprinos nastavi.

IZVANFAKULTETSKA ZADUŽENJA

Prof. Rosman bio je aktivan član Savezne (jugoslavenske) stručne komisije za izradu Pravilnika o tehničkim normativima za građenje u seizmičkim područjima. U opsežnom priručniku dao je opsežan kritički komentar uz tadašnje propise popraćen preporukama za dizajn i analizu zgrada u potresnim područjima.

Kao član radne skupine za betonske i zidane zgrade Mješovitog komiteta Društva američkih građevinskih inženjera i Međunarodnog udruženja za mostogradnju i visokogradnju pridonio je vrsnoći međunarodne monografije o konstruktivnom dizajnu visokih betonskih i zidanih zgrada, u izdanju ASCE-a, New York, 1978.

Bio je član radne skupine „Panelni sustavi“, međunarodne asocijacije za ljuskaste i prostorne konstrukcije. U tom svojstvu autor je poglavlja *Aseizmički dizajn i analiza* u monografiji s međunarodnim preporukama.

GOSTUJUĆA JAVNA PREDAVANJA U ZEMLJI I INOZEMSTVU

Profesor Riko Rosman stekao je međunarodnu afirmaciju s predavanjima konstruktorskog područja arhitektima. Redovito je bio pozivan na međunarodne sastanke o nastavi nosivih konstrukcija na arhitektonskim fakultetima, a urednici arhitektonskih časopisa pozivali su ga na suradnju.

Mnogi rezultati znanstvenih radova i postupci analize i projektiranja nosivih konstrukcija prof. Rosmana sadržani su u nastavi mnogih arhitektonskih i građevinskih fakulteta širom svijeta, na raznim tečajevima i studentskim seminarima.

Na temelju ugleda stečenog širom svijeta – ponajprije svojim znanstvenim radovima – održao je tridesetak pozvanih predavanja na europskim i američkim uglednim sveučilištima od 1963. do 1988. godine. Predavanja je držao na sljedećim sveučilištima: na Sveučilištu u Karlsruheu (*Universität Karlsruhe*), na Tehničkom sveučilištu u Dresdenu (*Technische Universität Dresden*), na Tehničkom sveučilištu u Berlinu (*Technische*

Universität Berlin), na Tehničkom sveučilištu u Braunschweigu (*Technische Universität Braunschweig*), na Ruhrskom sveučilištu u Bochumu (*Ruhr-Universität Bochum*), na Tehničkom sveučilištu Chalmers u Göteborgu (*Chalmers Tekniska Högskola Gothenburg*), na Tehničkom fakultetu Sveučilišta Lund (*Tekniska Högskola Lund*), na Sveučilištu Alberta u Edmontonu (*University of Alberta*, Edmonton), na Sveučilištu MacMaster u Hamiltonu (*MacMaster University*, Hamilton), na Sveučilištu Sir George Williams u Montrealu (*Sir George Williams University*, Montreal), na Sveučilištu u Waterloo (*University of Waterloo*), na Sveučilištu u Torontu (*University of Toronto*), na Sveučilištu u Calgaryju (*University of Calgary*), na Sveučilištu Cornell u Ithaci (*Cornell University*, Ithaca), u udruženju *Dansk Betonforening Copenhagen* u Kopenhagenu, na Sveučilištu u Innsbrucku (*Universität Innsbruck*), na Sveučilištu u Stuttgartu (*Universität Stuttgart*), na Sveučilištu Gesamthochschule u Kasselu (*Universität Gesamthochschule Kassel*) i na Tehničkom sveučilištu u Darmstadtu (*Technische Hochschule Darmstadt*).

PRIOPĆENJA NA ZNANSTVENIM I ZNANSTVENOSTRUČNIM SKUPOVIMA

Od 1964., kada je sudjelovao na prvom skupu kao docent, do 1992. godine, kada je posljednji put sudjelovao na saboru „Graditelji u obnovi Hrvatske (Brijuni, 1992.), prof. Riko Rosman 72 je puta sudjelovao s izlaganjem/priopćenjem na znanstvenim i znanstvenostručnim skupovima u zemlji i inozemstvu. Tijekom četiri desetljeća izlaganja je držao na skupovima u sljedećim zemljama i gradovima (ponegdje i po nekoliko puta): u Poljskoj (Zakopane, Varšava), u Velikoj Britaniji (Southampton, London), u Mađarskoj (Budimpešta), u Španjolskoj (Madrid), u Austriji (Beč), u SAD-u (Detroit), u Izraelu (Bethlehem), u Slovačkoj (Bratislava), u Italiji (Udine), u Njemačkoj (Dresden, Dortmund, Berlin, Bochum), u Turskoj (Istanbul), u Rusiji (Moskva), u Češkoj (Smolenice), u Grčkoj (Atena) i u Portugalu (Lisabon). Brojnim priopćenjima sudjelovao je na raznim skupovima u Hrvatskoj i gradovima nekadašnje Jugoslavije.

Akademik Riko Rosman, redoviti profesor Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ostavio je trajan trag u nastavi iz područja teorija konstrukcija, posebice u izobrazbi arhitekata – ne samo u Zagrebu i Hrvatskoj, već i posvuda u svijetu gdje je kao gostujući profesor ili znanstvenik promicao svoja istraživanja i nove metode izračuna nosivih konstrukcija u visokogradnji. Prilagođavajući svoja istraživanja sveučilišnoj nastavi, a sveučilišnu nastavu prilagođavajući novim pronalascima i spoznajama iz teorije konstrukcija, isticao je važnost umrežavanja tehničkog i umjetničkog, čime se približio razmišljanju arhitekata i potrebama arhitekture.

Svima koji smo bili njegovi studenti ostao je u lijepom i trajnom sjećanju.

SPOMENICA PREMINULIM AKADEMICIMA

RIKO ROSMAN
1927. – 2008.

Nakladnik
HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI

Za nakladnika
akademik Slavko Cvetnić

Tehnički urednik
Ranko Muhek

Lektura i korektura
Maja Silov Tovernić

Naklada
200 primjeraka

Tisak
Intergrafika TTŽ d.o.o.

ISBN 978-953-154-924-0